

ΧΕΤΟΣ ΙΖ'

ἘΣΤΙΑ

ἘΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΑ'

Συνδρομὴ ἰτησίαι· Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Ἀρχιεπισκοπῆς

5 Δεκεμβρίου 1882

ΕΡΝΑΝΗΣ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Παράσχου].

ΠΡΑΞΙΣ Γ'

Ἡ θύρα τοῦ θεάτρου ἀνοίγει δι' ἀμφοτέρων τῶν φύλλων. Ἐμβαίνει ἡ Δόνα-Σόλα ἐν νυμφικῇ στολῇ, συνοδευομένη ὑπὸ πολλῶν ἀκολουθῶν καὶ δύο γυναικῶν, φερουσῶν ἐπὶ βελουδίνου προσκεφαλαίου κιβώτιον ἀργυρότευκτον, ὅπερ θέτουσιν ἐπὶ τραπέζης, περιέχον θουρικὸν στέμμα, φέλλια καὶ ἀδάμαντας μίγδην. Ὁ Ἐρνάνης, ἀσθμαίνων καὶ ἔκπληκτος, ἀτενίζει τὴν Δόνα-Σόλαν μὲ ὀφθαλμοὺς διαπύρους χωαίς, ν' ἀκούῃ τῶν δοῦκα.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Δὸν-Σιλβας, Ἐρνάνης ἐν στολῇ μοναχοῦ, Δόνα-Σόλα, Ἀκόλουθοι, Ὑπηρέται.

ΔΟΝ-ΣΙΛΒΑΣ, *ἐξακολουθῶν πρὸς τὸν Ἐρνάνην.*

Κ' ἡ ἐδική μου Δέσποινα! Ἡ πρὸς αὐτὴν λατρεία
Ἐπίσης προξενεῖ καλόν. — ὦ νύμφη μου γλυκεία,
Ἐλθέ.

Προσφέρει τὴν χεῖρα εἰς τὴν Δόνα-Σόλαν, ὡχρὰν πάντοτε καὶ σοβαράν.

Πλὴν ποῦ διάδημα; ποῦ ἀφραθῶν τοῦ γάμου;

ΕΡΝΑΝΗΣ, *ἐν κεραυνώδει φωνῇ.*

Τίς θέλει τώρα χίλις φλωρία τ' ὄνομά μου;

Ἐκπλήττονται πάντες. Ὁ Ἐρνάνης σχίζει τὸν μανδύαν, τὸν ποδοπατεῖ καὶ φαίνεται ἐν στολῇ ὄρειου.

Εἶμ' ὁ Ἐρνάνης!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, *κατ' ἰδίαν πλήρης χαρᾶς.*

Ζωτανὸς, Θεέ!

ΕΡΝΑΝΗΣ, *πρὸς τοὺς οἰκέτας.*

Ἀναζητοῦμαι

Ἡμέραν, νύκτα.

Πρὸς τὸν δοῦκα.

Ἡθελες νὰ μάθης ἀν καλοῦμαι

Περέζης ἢ Διέγος; Ἐ, ποσῶς εἶμ' ὁ Ἐρνάνης!

Ὁραῖον ὄνομα, εἰκὼν ὀρεσιβίου πλάνης,

Προγεγραμμένου στολισμός. Ἡ κεφαλή μου μόνη,

Τὴν βλέπεις σύ; τοῦ γάμου σου τὰ ἔξοδα πληρόνει!

Πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Σᾶς τὴν προσφέρω· σπεύσατε, καλὰ θὰ πληρωθῆτε·

Ἐμπρός· ἰδοὺ αἱ χεῖρές μου, οἱ πόδες, μὴν ἀργῆτε!

Πλὴν ὄχι· ἄλλη δύναμις μὲ σφίγγει, μὲ βαρύνει,

Ὅπου δὲν θραύεται ποσῶς!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, *ἰδίαν.*

Θεέ!

ΔΟΝ-ΣΙΛΒΑΣ.

Παραφροσύνη!

Εἶν' ἔμπαθὴς ὁ ξένος μου...

ΕΡΝΑΝΗΣ

Εἶναι ληστής, σὲ εἶπα.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

ὦ, μὴ, μὴ τὸν ἀκούσετε!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Σκληρὸς ἀντάρτης...κτύπα.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σωρὸς φλωρίων! Κύριε, εἶναι χρυσὸς ἐν τέλει,
Καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους μου διστάζω....

ΕΡΝΑΝΗΣ

Τί μὲ μέλει!

Μὲ φθάνει ἓνα μεταξὺ ὅλων αὐτῶν νὰ ἔχῃς.

Πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Πωλήσατέ με, δότε με.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἄλλὰ σιῶπα' τρέχεις

Στιγμὰς κρισίμους!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Σπεύσατε· εἶν' ὥρα ὠφελείας.

Σὰς λέγω, εἴμ' ὁ ἄγριος φυγὰς, ὁ ταραξίας
Ἐρνάνης!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σίγα!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ὁ ληστής!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, μὲ φωνὴν σβυνομένην εἰς τὴν ἀκοήν του.

ὦ, παῦσε τὰς προκλήσεις!

ΕΡΝΑΝΗΣ, ἡμιστρεφόμενος πρὸς αὐτήν.

Ἐδῶ νυμφεύονται· κ' ἐγὼ θὰ νυμφευθῶ ἐπίσης.

Μὲ περιμέν' ἡ νύμφη μου!

Πρὸς τὸν δοῦκα.

Καθὼς ἡ ἐδική σου

Δὲν εἶν' ὠραία, πλὴν πιστὴ τοῦλάχιστον ἐξ ἴσου.

Εἶν' ἡ ἀγχόνη!

Πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Πῶς! κάνεις δὲν προχωρεῖ ἐν βῆμα;

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, χαμηλῆ τῆ φωνῆ.

ὦ, οἶκτον!

ΕΡΝΑΝΗΣ, πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Χίλια χρυσά!... τὰ παραιτεῖτε; καῖμα!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ὅποτος δαίμων!

ΕΡΝΑΝΗΣ, πρὸς ἓνα τῶν οἰκετῶν.

Τρέξε σύ· τὸ ἄδωρον θὰ κερδήσης,

Καὶ ἀπὸ δοῦλος μέτωπον ἀνθρώπου θ' ἀποκτήσης.

Πρὸς τοὺς ἄλλους.

Πλὴν σεῖς, διστάζετε καὶ σεῖς; ὦ μοῖρα τεθλιμμένη!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ νὰ σ' ἐγγίσουν, ἀδελφε, ἡ ὥρα των σημαίνει.

Ἐρνάνης εἶσαι, ἢ πολὺ χειρότερος ἀν ἦσουν

Ἄν διὰ σὲ ἀντὶ χρυσοῦ ἐν κράτος μὲ χαρίσουν,

ὦ ξένη! ἰσὲ φιλονεικῶσ' ἀπέναντι τοῦ κόσμου

Καὶ πρὸς τὸν Κάρολον, ἀφοῦ σὲ στέλλει ὁ Θεὸς μου!

Δὲν ζῶ, ἂν τρίχα πειραχθῆ τῆς κεφαλῆς σου μία.—
 Ἄνεψιά μου, ἡ στιγμὴ ἐγγίξῃ ἡ μακαρία . . .
 Μακρύνσου ἤδη· τὴν φρουρὰν νὰ ἐξοπλίσω τρέχω,
 Νὰ κλείσω τὰς εἰσόδους.

Ἐξέρχεται μετὰ τῶν οἰκείων.

ΕΡΝΑΝΗΣ, ἀνερευρῶν τὴν ἄοπλον ζώνην του.

Φεῦ, ἐν ζήφος νὰ μὴν ἔχω!

Σημεῖοις τῆς Ἑστίας. Εἰς τὰς ἐπομένας σκηνὰς ὁ Δὼν-Σίλβας καταλαμβάνει τὸν Ἑρνάνην καὶ Δόνα-Σόλαν περιπαθῶς διαλεγόμενος καὶ ἐξεγείρεται ὅλη του ἡ ζηλοτυπία. Ἐν ᾧ δὲ ταλαντεύεται μεταξὺ λυσσῶδους ἐκδικήσεως καὶ τοῦ πρὸς τὸν ξένον αὐτοῦ καθήκοντος τῆς φιλοξενίας, ἀγγέλλεται ἡ τοῦ βασιλέως προσέλευσις καὶ ὁ Δὼν-Σίλβας σπεύδει νὰ κρύψῃ τὸν Ἑρνάνην ἐν τινι τοῦ δωματίου του ἀπορρήτῳ κρυψῶνι. Ἡ ἐπομένη σκηνὴ ἀναπτύσσει ὅλην τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸν ἱποτισμὸν τοῦ γηραιοῦ Σίλβα, ἀμφισβητοῦντος μέχρι ἐσχάτων καὶ σώζοντος πάσῃ θυσίᾳ τὸν ξένον αὐτοῦ.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.

Δὼν-Σίλβας, Δόνα-Σόλα, κεκαλυμμένη, Δὼν-Κάρολος, παρακολουθούμενος ὑπὸ πλήθους εὐγενῶν, καρδινοφόρων καὶ τοξοτῶν. Ὁ Κάρολος προχωρεῖ βραδὲι βήματι στηλῶνων ἐπὶ τοῦ δουκὸς βλέμμα ὀργῆς καὶ δυσπιστίας. Ὁ δούξ προχωρεῖ εἰς συνάντησίν του καὶ χαιρετᾷ εὐσεδέστως. — Σιγῆ. — Ἀνησυχία καὶ τρόμος γενικός. Τέλος ὁ βασιλεὺς, φθάνων ἀπέναντι τοῦ δουκὸς, ὕψοι ἀποτόμως τὴν κεφαλὴν.

ΔΩΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Καὶ πῶς, ἐξάδελφέ μου,

Τὴν θύραν ἔχεις σήμερον τόσον καλὰ κλεισιμένην;

Μὰ τοὺς ἀγίους! ἤλιπιζα ὀλίγον ἐφθαρμένην

Τὴν μάχαιράν σου· πλὴν θαρρῶ ἐν μέρει πῶς σὲ βλάπτει,

Ἐν ᾧ σ' ἐπισκεπτόμεθα εἰς χεῖράς σου ν' ἀστράπτῃ.—

Ὁ Δὼν-Σίλβας θέλει ν' ἀποκριθῆ, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τὸν συγκρατεῖ διὰ κινήσεώς τινος ἀγερώχου.

Ἄργα ἐν μέρει ὄνειρα νεανικά σὲ φλέγουν!

Αἶ, μήπως φέρω κίδαριν; μὴ Βοαδβίλ μὲ λέγουν,

Μαχῶν καὶ ὄχι Κάρολον, πρὸ τῆς κλειστῆς σου θύρας

Νὰ μ' ἀντιτάσσης δρύφακτα, νὰ μ' ἀποσπᾷ γεφύρας;

ΔΩΝ-ΣΙΑΒΑΣ, προσκλίνων.

Μονάρχα . . .

ΔΩΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Λάβετε τὰς κλεῖς, κρατεῖτε τὰς γωνίας.

Δύο ἀξιωματικοὶ ἐξέρχονται, ἄλλοι δὲ παρατάττουσι τοὺς στρατιώτας ἐν τριπλῷ στοίχῳ εἰς τὴν αἴθουσαν, παρὰ τὴν μεγάλην θύραν.

*Α! συνδουλιζετε λοιπὸν τὰς πάλαι ἀνταρσίας;

Καλά· ἂν οὕτω φέρεσθε, ὁ βασιλεὺς ταχέως,

Καλοὶ μου δοῦκες, θὰ φερθῆ μὲ ἦθος βασιλέως·

Κ' εἰς τὰς ἐπάλξεις σας, πατῶν εὐπύργους ἀκρωρείας,

Θὰ πνίξω ὡς εἰς φωλεὰν τὰς πρὶν σας αὐθεντίας!

ΔΩΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ἀγορθούμενος.

Οἱ Σίλβαι εἶναι, βασιλεῦ, πιστοὶ! . . .

ΔΩΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, διακόπτων.

*Ω, τοὺς γνωρίζω·

Εἶπέ με, ἢ τοὺς πύργους σου τοὺς ἑνδεκα κρημνίζω.

Ἡ σβύσσασα πυρκαϊὰ σπινθῆρα πάλιν βίπτει·

Ζῆ, δὲν ἐχάθη τῶν ληστῶν ὁ πρῶτος. — Τίς τὸν κρύπτει;

Σὺ, τὸν Ἑρνάνην, μάστιγα καταστροφῆς, πολέμου,

Ἐδῶ, ἐντὸς τοῦ πύργου σου φυλάττεις.

ΔΩΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Κυρίε μου,

Εἶν' ἀληθές.

ΔΩΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Πολὺ καλὰ· αὐτὸν ἢ τὴν ζώην σου.

Μ' ἐνόησες;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, προσκλίνων.

Ὡς πρὸς αὐτὸ, εἶν' εὐκολον, πρᾶυσου.

Θὰ γίνῃ ὡς ἐπιθυμεῖς . . .

Ἡ Δόνα-Σόλα κρύπτει τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖρας καὶ πίπτει ἐπὶ σάμιποδος.

ΔΟΝ ΚΑΡΟΛΟΣ, πρᾶυνόμενος

Ἄ, κλίνεις ταπεινώσου

Καὶ φέρε τὸν αἰχμάλωτον.

Ὁ δούξ σταυρώνει τοὺς βραχίονας καὶ μένει σιγῆς τινος σύννοος. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ Δόνα-Σόλα τὸν παρατηροῦσιν ἐν σιγῇ καὶ ἐξ ἀντιθέτων συγκινήσεων παθαίνοντες. Τέλος ὁ δούξ ἀνοψοῖ τὸ μέτωπον, λαμβάνει τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως καὶ τὸν φέρει βραδέως ἔμπροσθεν τῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνων.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, δεικνύων τὴν πρώτην εἰκόνα.

Αὐτὸς ἐδῶ, ἔμπρὸς σου,

Πατὴρ μου, πάππος, πρόγονος, ἐρείπιον ἀρχαῖον,

Ὁ Σίλβιος, τρεῖς ὑπατος ἐκλήθη τῶν Ῥωμαίων!

Μεταβαίνων εἰς τὴν παρακειμένην.

Ὁ Δὸν-Γαλσέρας, δευτερός τῆς Ἰσπανίας Σίδης.

Ἡ θήκη του περὶ χρυσοῦ ἐγγὺς τῆς Βαλδολίδης,

Ἐν μέσῳ λάμπει λυχνιῶν καὶ φώτων καιομένων.

Αὐτὸς, τὸν φόρον ἔλυσε τῶν ἑκατὸν παρθένων!

Μεταβαίνων εἰς ἄλλην.

— Δὸν-Βλάς, — αὐθόρμητος θανῶν φυγὰς εἰς ἐξορίαν,

Ὡς συμβουλεύσας ἀτυχῶς ποτὲ τὴν βασιλείαν.

Εἰς ἄλλην.

— Ῥοσβάλ! — Εἰς μάχην ἔφρευγε πεζὸς πρὸ τῶν ἐχθρῶν του

Ὁ βασιλεὺς, κ' εἰς τὸ λευκὸν ἐσύριζον πτερόν του

Μυρία βέλη φονικά. — Ῥοσβάλ! εἰς τοῦτον κράζει.

Τὸν ἵππον δίδει ὁ Ῥοσβάλ καὶ τὸ πτερόν ἀρπάζει!

Εἰς ἄλλην.

Αὐτὸς, — πληρώσας εὐγενῶς τὰ λύτρα βασιλέως,

Εἶν' ὁ Γονζάλθης.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, σταυρόνων τὰς χεῖρας καὶ θεωρῶν αὐτὸν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

Μὲ κινεῖς εἰς ἐκπληξιν βεβαίως!

Ἐξακολούθει.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, μεταβαίνων εἰς ἄλλην εἰκόνα.

Ὁ Ροὐτ Γομέζης, Σίλβιος ἄλλος,

Τῆς Καλατράβης γεννηθεὶς ταξίικχος μεγάλος.

Τρεῖς ἄνδρες τώρα τὸν βαρὺν δὲν σείουσι ὀπλισμὸν του.

Τὰς δάφνας φέρ' εἰς μέτωπον τριάκοντα μαχῶν του.

Κατακτητῆς εἰς τὸ Μοτρίλ, Σουέζ, Νιγάρ ἐπέτα,

Κ' ἐτάφη πένης. — Βασιλεῦ, χαιρέτα τον, χαιρέτα!

Προσκλίνει ἀποκαλύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ μεταβαίνει εἰς ἄλλην. Ὁ βασιλεὺς ἀκροᾶται ἀνοπομόνως καὶ ἐν ὀργῇ ἀξαναούσῃ.

Ἐγγὺς, ὁ Γίλης, ἡ χαρὰ καὶ δόξα τῶν δικαίων.

Ἡ χεῖρ του ἦτον εὐορκος ὡς λόγος βασιλέων.

Εἰς ἄλλην.

— Γασπάρ, Μανδόκων καὶ Σιλβῶν ἡ συγγενὴς λαμπρότης!

Ἐκάστου τὸ χρυσόβουλλον εἶν' ἐξ ἡμῶν ἐν πρώτοις.

Οἱ Σανδοβάλ καὶ τρέμοντες μαζῇ μας συγγενεύουν.

Οἱ Μαρρικέται μᾶς φθονοῦν, οἱ Λάρκι μᾶς ζηλεύουν,

Οἱ Ἀλαγκάστραι μᾶς μισοῦν. Ἰστάμεθα, καὶ μόνον

Τοὺς δοῦκας θίγ' ἡ πτέρνα μας, κ' ἡ ὄψις μας τὸν θρόνον!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Χλευάζεις;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ. μεταβαίνων εἰς ἄλλας εἰκόνας.

Ὁ Βασκεζ, Σοφοῦ λαβῶν ἐπωνυμίαν·

Ὁ Δὸν-Ζαχῆμ ὁ Ἴσχυρός. Αὐτὸς ἡμέραν μίαν
Καὶ μόνος, Μαύρων ἑκατὸν συνέτριψε τὸ δόρυ. —
Περνῶ εἰς ἄλλους, κρείττονας.

Εἰς ἐν κίνημα ὀργῆς τοῦ βασιλέως ὁ δοῦς παραλείπει πλῆθος εἰκόνων καὶ φθάνει διὰ μιᾶς εἰς τὰς τρεῖς τελευ-
ταίας πρὸς τὰ ἀριστερά.

Τὸν πάππον μου θεῶρει!

Ἵπῆρξε δῶα γενεὰς ὁ λόγος του θρησκεία
Κ' εἰς τοὺς Ἑβραίους.

Εἰς τὴν πρωτελευταίαν.

Ἡ μορφή ἐκεῖν' ἡ σεβασμία

Εἶν' ὁ πατήρ μου· ἔσχατος, ὁ πρῶτος τὴν καρδίαν.
Οἱ τῆς Γρενάδης μαχηταὶ συνέλαβον μὲ βίαν
Τὸν κόμητα δ' Ἀλβάρ Ζιρών, γνωστόν του· τὸ μαυθάνει,
Κ' ἐξακοσίους ἐκλεκτοὺς πρὸς θάνατον λαμβάνει.
Τὸ ἴνδαλμα τοῦ φίλου του ἐπὶ μαρμάρου ξύει,
Μαζῆ του τὸ στρατολογεῖ, κ' εἰς τὸν Θεὸν θυμύει
Νὰ μὴ ἐνδῶσ' ἢ νὰ στραφῆ, ἐὰν δὲν θεωρήσῃ
Νὰ στρέψ' ἢ πέτρα μέτωπον καὶ νὰ λειποτακτήσῃ!
Κ' ἐρρίφθη, τὸν διέσωσε, τοὺς Μαύρους καταπλήττων.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Τὸν ἀποστάτην!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ αὐτὸς, Γουμέζης Σίλβας ἦτον!

Ἴδου τί λέγουν βλέποντες περὶ τὸ μέγαρόν μου
Τοσοῦτους ἤρωας.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Εὐθὺς, τὸν ὑποχειρίον μου!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Κλίνει εὐλαβῶς πρὸ τοῦ βασιλέως, λαμβάνει τὴν χεῖρά του καὶ τὸν φέρει πρὸ τῆς τελευταίας εἰκόνας, ἥτις κα-
λύπτει τὸν κρυψώνα τοῦ Ἑρνάνη. Ἡ Δόνα-Σόλα τὸν παρακολουθεῖ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐναγωνίως. — Ἀνησυχία
καὶ σιγὴ γενική.

Ἡ ἐδική μου εἶν' αὐτή. — Μονάρχα, εἴμ' εὐγνώμων!

Θέλεις νὰ λέγουν, ῥίπτοντες κ' εἰς τὴν σκιάν μου μῶμον·

α' Ἐκεῖνος, ἄξιος υἱὸς περιφανοῦς οἰκίας,

α' Ἐπώλησε τὸν ξένον του, προδότης τῆς φιλίας!

Ἀγαλλίασις τῆς Δόνα-Σόλας, κίνημα καταπληξείως πάντων. — Ὁ βασιλεὺς ἀποσύρεται πλήρης ὀργῆς καὶ μένει
σιωπηλὸς ἐπ' ὀλίγον μὲ τὰ χεῖλη τρέμοντα καὶ φλέγον τὸ ὄμμα.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Δοῦξ, μ' ἐνοχλεῖ ὁ οἶκός σου καὶ τώρα τὸν κρημνίζω.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Διότι, δὲν εἶν' ἀληθές; θὰ πληρωθῆ, ἐλπίζω.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Δοῦξ, θὰ σοῦ ρίψω τὴν ὄφρυν μετὰ τῶν πυργωμάτων,

Καὶ θέλω σπεῖρει κάνναβιν εἰς τὰ ἐρείπιά των.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καλλίτερα ἢ κάνναβιν ἐπάνω των ν' αὐξήσῃ

Παρ' ἀτιμία τ' ὄνομα τοῦ Σίλβα ν' ἀσχημίσῃ.

Πρὸς τὰς εἰκόνας.

Δὲν ἔχει οὐτῶ, κύριοι;

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Τὴν κεφαλὴν του πάλιν.

Μὲ ὑπεσχέθης . . .

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σ' ἔταξα τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην.

Πρὸς τὰς εἰκόνας.

Δὲν ἔχει οὕτω, κύριοι ;

Δεικνύων τὴν κεφαλὴν του.

Μ' αὐτὴν σὲ προλαμβάνω·

Διάθεσέ την.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Κάλλιστα· πλὴν εἴμ' εὐγνώμων . . . χάνω.

Ζητῶ ἀκμαίαν κεφαλὴν, ἥτις, κοπεῖσα, θέλει

Ἐπὶ τὴν κόμην ὑψωθῆ. Πλὴν ὡς πρὸς σέ, μὲ μέλει ;

Ματαίως θέλει δῆμιος τὴν κόμην σου ζητήσῃ·

Δὲν ἔχεις ὅσπιν δύναται τὴν χεῖρα νὰ γεμίση.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἐ, φθάνει ! Ἐγὼ κεφαλὴν καλλιπρεπεῆ ἀκόμα,

Ὡστε ν' ἀξίζη, ὡς φρονῶ, ἐνὸς ἀντάρτου πτώμα.

Πῶς ! ἐνὸς Σίλβα κεφαλῆ σὲ φαίνεται ἀναξία ;

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Δοῦξ, τὸν Ἐρνάνην !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Κύριε, θαρρῶ τῇ ἀληθείᾳ

Πῶς εἶπον.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν.

Ἴδετε παντοῦ· ἄς πέσουν πρὸ ποδῶν μου

Οἱ τοῖχοι, τὰ ὑπόγεια . . .

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Πιστὸν τὸ φρουρίον μου

Εἶν' ὡς ἐγώ· τὸ μυστικὸν μαζῆ μου τὸ γνωρίζει.

Θὰ τὸ φυλάξωμεν μαζῆ.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Ὁ βασιλεὺς θεσπίζει !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Λίθον πρὸς λίθον ἂν ἰδῶ τὸν πύργον νὰ κρημνίσῃς

Καὶ νὰ τὸν κάμησ τάφον μου, ματαίως !

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Παρακλήσεις,

Φωναί, τὰ πάντα μάταια ! — Τὸν λήσταρχον, σὲ εἶπα,

Ἡ, δοῦξ, ζῶ καὶ πύργος σου συγχρόνως πίπτουν.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Εἶπα.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Καλὰ λοιπόν ! εἰς θῦμα ἐν σὺ δεύτερον καλεῖσαι.

Πρὸς τὸν δοῦκα τῆς Ἀλκάλης.

Δοῦξ, κράτησέ τον !

Δόνα Σόλα, ἀποσπῶσα τὸ πέπλον καὶ ριπτομένη μεταξύ τοῦ βασιλέως, τοῦ δοῦκός καὶ τῶν φυλάκων.

Βασιλεῦ τῆς Ἰσπανίας, εἶσαι

Κακὸς μονάρχης !

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Οὐρανέ! τί βλέπω; ἡ ἰδία!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Δὲν εἶσαι, ὄχι, βασιλεῦ, ἰσπανικὴ καρδία.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ *τεταραγμένος.*

Κυρία, κρίνεις αὐστηρὰ τοῦ θρόνου τὴν ἀξίαν.

Πλησιάζων καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

Σὺ μοῦ ἐμπνέεις τὴν ὀργὴν τὴν τόσον ὀλεθρίαν.

Μαζῆ σου γίνεται θεὸς ἢ τέρας ὁ γενναῖος.

Ἔ, ὅταν μᾶς μισοῦν, κακοὶ γινόμεθα ταχέως!

Ἄν ἐσυγχώρῃς, ἤλπιζα, ὦ κόρη, τελευταῖον

Νὰ γίνω μέγας, νὰ φανῶ τῆς Καστιλλίας λέων.

Μὲ κάμνεις ἤδη τίγριδα μὲ τὴν σκληρὰν ὀργὴν σου!

Ἴδου, ἡ τίγρις μαίνεται! σιώπησε, μακρύνσου!

Κλίνων πρὸ ἐνὸς ἐκτευτικῶ⁸ βλέμματός της.

Ἐν τούτοις, κλίνω.

Στρεφόμενος πρὸς τὸν δοῦκα.

Σ' ἐκτιμῶ, ἐξάδελφε, ἀκόμη!

Νὰ ᾔην ὀρθῇ ἐνδέχεται ἡ εὐλαβῆς σου γνώμη.

Πιστὸς εἰς ξένον, κατ' ἐμοῦ πολέμιος ὑψώσου.

Πολὺ καλὰ. — Σὲ συγχωρῶ καὶ εἰμ' ἀνώτερός σου.

— Ἡ χεὶρ μου μόνον ὄμηρον τὴν κόρην σου λαμβάνει.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἄ, μόνον!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, ⁹ἐκπληκτος.

Ἐμὲ, κύριε;

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Ἰμᾶς βεβαίως.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Φθάνει!

Ἦ τὸν γενναῖον νικητὴν, τὴν ἔξοχον θυσίαν,

Νὰ συμπονή τὴν κεφαλὴν καὶ σχίζῃ τὴν καρδίαν!

Ἠραία χάρις!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Ἐκλεξε. — Αὐτὴν ἢ τὸν δραπέτην!

Τὸν ἓνα τούτων.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σὺ κρατεῖς τὴν μοῖράν μου, ¹⁰εἰπέ την!

Ἵ Ο Δὸν-Κάρολος πλησιάζει πρὸς τὴν Δόνα-Σόλαν, αὐτὴ δὲ καταφεύγει εἰς τὸν θεῖόν της.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Ἦ, σπεῦσε, θεῖε . . .

Σταματᾶ, εἶτα δὲ κατ' ἰδίαν.

Δυστυχῆς, δὲν ἔχω τρόπον ἄλλον!

Νεκρὸν τὸν θεῖον ἢ νεκρὸν ἐκεῖνον. . . Ἐμὲ μάλλον!

Πρὸς τὸν βασιλέα.

Ἄκολουθῶ.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, *κατ' ἰδίαν.*

Ἦ οὐρανέ, λαμπρὸν τὸ δίλημμά μου!

Νὰ κλίνῃ τέλος ἔπρεπε καὶ κλίν' ἡ ἄνασσά μου!

Ἵ Ἡ Δόνα-Σόλα προχωρεῖ μὲ σοβαρὸν καὶ ἀσφαλὲς βῆμα εἰς τὸ κιβώτιον τῶν ἀδαμάντων, καὶ ἀνοίγουσα λαμβάνει τὸ ἐγχειρίδιον, ὅπερ κρύπτει εἰς τὸ στήθος της. ώ Ο Δὸν-Κάρολος τῇ προσφέρει τὸν βραχίονα.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Κ' ἡ πρόβλεψίς σας; . . .

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Τίποτε.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Πολύτιμός τις θήκη;

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Ναί.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, μειδιῶν.

Ἄς ἰδῶμεν.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Ἄλλοτε.

Τῷ δίδει τὴν χεῖρα, ἐτοίμη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. — Ὁ Δὸν-Σιλδασ, ἀκίνητος μέχρι τοῦδε καὶ ὅλως ἀφηρημένος, προχωρεῖ βήματά τινα ἀνακράζων.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

ὦ Δόνα-Σόλα! Φρίκη!

ὦ Σόλα μου! — Ἄφοῦ ψυχὴ ἐντὸς τοῦ δὲν κινεῖται,

ὦ Πλα καὶ πύργοι μου, σωρὸς ἐπάνω μου ριφθῆτε!

Τρέχων πρὸς τὸν βασιλέα.

Δὲν ἔχω ἄλλο ἄφες με τὸ τέκνον, κύριέ μου!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, ἀφίπων τὴν χεῖρα τῆς Δόνα-Σόλας.

ὦ, τότε, τὸν αἰχμαλώτον!

Ὁ δούξ ταπεινώνει τὴν κεφαλὴν καὶ φαίνεται εἰς φοβεράν δισταγμὸν πάλιν· ἔπειτα στρέφει πρὸς τὰς εἰκόνας ἐνδύων πρὸς αὐτὰς τὰς χεῖρας.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Συγγνώμην, φείσθητέ μου,

Πατέρες μου! —

Προχωρεῖ ἐν βῆμα πρὸς τὸν κρυψῶνα, ἡ δὲ Δόνα-Σόλα τὸν παρακολουθεῖ ἐναγωνίως διὰ τῶν βλεμμάτων. Ὁ δούξ στρεφόμενος πρὸς τὰς εἰκόνας.

ὦ, στρέψατε τὸ βλέμμα σας πληγόνει!

Προχωρεῖ κλονούμενος πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ, ἔπειτα στρέφεται πρὸς τὸν βασιλέα.

Τὸ θέλεις;

Ὁ Δὸν-Κάρολος κατανεύει ἐπιτακτικῶς, ὁ δὲ δούξ ὑψώνει τρέμων τὴν χεῖρα πρὸς τὸ ἐλατήριον.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Ὁίμοι!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, γονυπετῶν πρὸ τοῦ βασιλέως.

Φεῦ, ἀρκεῖ ἡ κεφαλὴ μου μόνη!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Τὴν κόρην!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ἐγειρόμενος.

Δάβε τὴν ἐμὲ νὰ φθείρης ἀπελπίσου.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, ἀρπάζων τὴν τρέμουσαν χεῖρα τῆς Δόνα-Σόλας.

Σ' ἀφίνω, δούξ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Βλεπόμεθα. —

Παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος τὸν βασιλέα, ἀπομακρυνόμενον βραδέως μετὰ τῆς Δόνα-Σόλας· ἔπειτα θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ.

Ὁ Κύριος μαζῆ σου!

Ἔρχεται πρὸς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ θεάτρου, ἀσθμαίνων, ἀκίνητος, χωρὶς νὰ βλέπῃ, χωρὶς νὰ ἀκούῃ, μὲ ἀπλανὲς τὸ ὄμμα καὶ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους ἐπὶ τοῦ στήθους, ὅπερ τοὺς ἀνασηκῶνει σπασμωδικῶς. Ὁ βασιλεὺς ἐξέρχεται μετὰ τῆς Δόνα-Σόλας καὶ πᾶσα ἡ τῶν εὐπατριδῶν συνοδία σοβαρῶς καὶ ἀνὰ δύο, συνδιαλεγόμενοι βαιᾶ τῇ φωνῇ μεταξύ των.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, κατὰ μέρος.

Μονάρχα, φεύγεις, καὶ χαρὰ ἐνῶ σὲ περιπνέει,

Ἡ γηραιὰ χρηστότης μου ραγίζεται καὶ κλαίει!

Υψώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ βλέπων ὅτι εἶναι μόνος, λαμβάνει δῶα ξίφη ἀπὸ τινος πανοπλίας, μετρεῖ τὸ μέγεθος των καὶ τὰ θέτει ἐπὶ τραπέζης. Ἐπειτα ὠθεῖ τὸ μυστικὸν ἐλατήριον καὶ ἡ θύρα ἀνοίγει.

ΣΚΗΝΗ Ζ'

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ΕΡΝΑΝΗΣ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἐλθέ.

Ὁ Ἑρνάνης φαίνεται εἰς τὴν θύραν τῆς κρύπτης, ὁ δὲ Δὸν-Σιλβας τῷ δεικνύει τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ξίφη.

— Προτίμησε. — Κάνεις δὲν σὲ διώκει πλέον,
Καὶ τώρα λόγον εἰς ἐμὲ θά δώσης τελευταῖον.
Ἐλθέ! — καὶ γρήγορα. — Πλὴν πῶς; ταράσσετ' ἡ ψυχὴ σου!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἄ, γέρον . . . εἶν' ἀδύνατον νὰ μετρηθῶ μαζῆ σου.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ πῶς; φοβεῖσαι; εὐγενὴς δὲν εἶσαι; Δυστυχία!
Καλὸς, κακὸς, ὅταν λαλῆ ἀνδρῖα καὶ ἀνδρῖα,
Πᾶς ὕβριστὴς μου εὐγενὴς, καὶ Σίλβας ὁ Ἑρνάνης!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Πλὴν, γέρον . . .

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Δός με θάνατον ἢ σπεῦσε ν' ἀποθάνης!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Νὰ σπεύσω, ναί. — Εἰς τὴν ζωὴν ἀφοῦ μ' ἐξαποστέλλεις,
Εἶν' ἐδικὴ σου λάβε τὴν ὅπως ἐγκρίνεις.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Θέλεις;

Πρὸς τὰς εἰκόνας.

Ἴδέτε, θέλει, κύριοι! — Καλά' τὴν προσευχὴν σου.

ΕΡΝΑΝΗΣ

ὦ, εἶν' ἐσχάτη, κύριε, καὶ στρέφ' εἰς τὴν ψυχὴν σου!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τὸν ἄλλον ζήτηι Κύριον!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἄ, ὄχι, ὄχι! — Γέρον,

Τιμῶρει, ξίφος, πέλεκυν ἢ ὅ, τι θέλεις φέρων.
Πλὴν ἔλεος ἄς πληρωθῆ ἐνὸς νεκροῦ ἢ γνώμη
Δούξ! πρὶν ἐκπνεύσω, ἄφες με νὰ τὴν ἰδῶ ἀκόμη!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Νὰ τὴν ἰδῆ!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Τουλάχιστον στιγμὴν ν' ἀκούσω μίαν,
Μίαν καὶ μόνην, τῆς φωνῆς ἐκείνης τὴν μαγείαν!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Νὰ τὴν ἀκούσῃ!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἐννοῶ τὸ βάρος τῆς θυσίας!

Ἄλλ' ἡ νεότης μου στιγμὰς ἀνθολογεῖ βραχείας.
Συγγνώμη! ἂν δὲν συγχωρῆς νὰ τὴν ἰδῶ ἐκπνεῶν,
Νὰ τὴν ἀκούσω ἄφες με, καὶ ἀποθνήσκω πλέον.
Νὰ τὴν ἀκούσω μόνον, δούξ' σεβάσου τὴν εὐχὴν μου!
Ἄλλὰ, μὲ ποίαν ἔδιδα γαλήνην τὴν ζωὴν μου,
Ἄν ἡ ψυχὴ μου ἔστραγγε, πρὶν φύγ' εἰς τὸν Θεόν της,
Μὲ τὴν ψυχὴν της ν' ἀσπασθῆ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της!

— Δὲν θὰ τὴν εἶπω τίποτε, θὰ ἦσ' ἐδῶ, πλησίον,
Καὶ μὲ ἀπάγεις ἔπειτα.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, *δεικνύων τὸν ἔτι ἀνοιχτὸν κρυψῶνα.*

Χορεία τῶν ἁγίων !

Νὰ ἦναι τόσον ὁ κρυψῶν βαθὺς καὶ σιγαλέος,
Ὅστε νὰ μὴ ἀκούσῃ τί ;

ΕΡΝΑΝΗΣ

Δὲν ἤκουσα βεβαίως.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τὴν Δόνα-Σόλαν ἀντὶ σοῦ παραλαβὼν κατέβη.

ΕΡΝΑΝΗΣ

Καὶ τίς λοιπὸν ;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ὁ βασιλεὺς.

ΕΡΝΑΝΗΣ

Παράφρον, τὴν λατρεύει !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τί λέγεις !

ΕΡΝΑΝΗΣ

Μᾶς τὴν ἤρπασε καὶ λάτρεις τῆς καλεῖται !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ὡ συμφορά ! Τοὺς ἵππους σας, τοὺς ἵππους σας, δπλῖται,
Κ' ἐμπρός, ἐπὶ τὸν ἄρπαγα μαζῆ μου !

ΕΡΝΑΝΗΣ

Στάσου πρῶτον.

Ἡ ἀσφαλὴς ἐκδίκησις δὲν ἀγαπᾷ τὸν κρότον.

Εἶμ' ἐδικός σου· δύνασαι νὰ μὲ φονεύσης. Κλίσεις

Ἐγὼ νὰ γίνω τιμωρὸς τῆς ἀρετῆς ἐκείνης ;

Ὡ, μὴ μ' ἀρνείσαι· τῆς ποινῆς ἐν μέρος χάρισέ με,

Καὶ πίπτω εἰς τοὺς πόδας σου, ἀν ἀπαιτῆς, ἰδέ με !

Ἄς τὸν ζητήσωμεν μαζῆ. Ἐλθε, μὴν ὑποπτεύης·

Ἐγὼ βραχίων, σ' ἐκδικῶ. — Κατόπιν, μὲ φονεύεις.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ τότε, θῦμα ἔρχεσαι νὰ πέσης τῆς χειρὸς μου ;

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ναι, δούξ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ τίς ὁ ὄρκος σου ;

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἡ μνήμη τοῦ πατρός μου !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Πλὴν μόνος θὰ ἐνθυμηθῆς τὸν ὄρκον νὰ τηρήσης ;

ΕΡΝΑΝΗΣ, *δίδων αὐτῷ τὸ εἰς τὸ πλευρὸν του κρεμάμενον κέρας.*

Σὲ δίδω τοῦτο. Ἄκουσε· εὐθὺς ὅπου θελήσης,

Ὅποιαν ὥραν ἢ στιγμὴν, εἰς ἐν ἀκαριαῖον,

Ἄν σοῦ διέλθῃ κατὰ νοῦν νὰ μὴν ὑπάρχω πλέον,

Ἐλθε, τὸ κέρας σάλπισε καὶ μὴ φροντίσης μήτε.

Δὲν θέλω ζῆ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τὴν χεῖρά σου.

Σφίγγουν τὰς χεῖρας. — Ἐπειτα πρὸς τὴς εἰκόνας.

Σεῖς μάρτυρες γενήτε !